

mimo jiné, by pachatel jednal »pro svůj užitek«. Užitek ve smyslu Šu 171 tr. zák. jest nejen osobní hmotný prospěch, nýbrž i bezprávné přisvojení si disposiční moci nad odcizenou věcí s vůlí nakládati s ní jako s věcí vlastní. Rozsudek však nezjišťuje, že obžalovaná jednala pro svůj užitek ve smyslu právě nastíněném, neuvádí vůbec, za jakým účelem věci tu v úvahu přicházející odcizila, nezjišťuje tedy podstatného znaku skutkové podstaty krádeže a je proto stížen zmatkem mu vytýkaným.

Čís. 2770.

Vada nedostatku důvodů (§ 281 čís. 5 tr. ř.) předpokládá, že pro výrok o rozhodné skutkové okolnosti nejsou uvedeny vůbec žádné důvody, nebo že jsou pro něj uvedeny jen takové důvody, mezi nimiž a rozhodnou skutečností, jež má býti jimi odůvodněna, není vůbec logické spojitosti.

Při doličování hmotněprávních důvodů zmatečnosti jest vycházeti ze skutkových zjištění napadeného rozsudku.

Ke skutkové podstatě přečinu podle § 279 tr. zák. se nevyžaduje, by výrok pachatelův byl osobami, k nimž byl pronesen, také skutečně považován za vybízení.

Po stránce subjektivní se vyhledává vědomí pachatelovo, že v jeho výroku jest obsažen projev, jímž se více osob vybízí ku společné pomoci nebo ku zprotivení se proti osobě chráněné § 68 tr. zák. při vykonávání vrchnostenského rozkazu, nebo při konání jejího úřadu (služby). O tom, zda pachatel měl totž vědomí, rozhoduje jako o otázce skutkové nalézací soud (§ 258 tr. ř.).

Skutková podstata přečinu podle § 283 tr. zák. nepředpokládá sročení ve smyslu § 68 tr. zák., nýbrž shluknutí, jímž jest jakékoliv shromáždění většího počtu lidí, z podnětu třebas nezávadného, jež je způsobným ohrožení veřejný pokoj a pořádek; nevyžaduje se, by jednání pachatelovo mělo v zápětí nějaký útok jiných osob na úředníka nebo stráž, ani, by čin byl spáchán při průvodu, ani by shromážděný lid rušil nebo měl zřejmě v úmyslu rušiti veřejný pokoj a pořádek (na př. pořádáním demonstrací), nýbrž stačí, je-li vzhledem k okolnostem odůvodněna obava, že může dojíti k porušení veřejného pokoje nebo řádu.

Úředník nebo stráž zakročující proti shluknuvšímu se lidu za účelem jeho rozptýlení mohou při výzvě k rozchodu výslovně nebo konkludentním opatřením naříditi, by účastníci shluknutí se odloučili od shluknuvšího se lidu a opustili místo shluknutí určitým směrem nebo určitými směry a by v důsledku toho jiným směrem neodcházeli.

Spadá sem proražení kordonu stráže.

(Rozh. ze dne 9. května 1927, Zm I 18/27.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Liberci ze dne 15. prosince 1926, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem shluknutí podle § 279 a 283 tr. zák. a přestupkem podle Šu 491 tr. zák. a článku V. zák. čís. 8 ř. zák. z roku 1862, pokud čelila proti rozsudko-

vému výroku, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem podle §u 283 tr. zák. Naproti tomu vyhověl zmateční stížnosti, pokud čelila proti rozsudkovému výroku, jímž byl obžalovaný uznán vinným přečinem podle §u 279 tr. zák., zrušil rozsudek v tomto výroku, jakož i ve výroku o trestu a výrocích s ním souvisejících a věc vrátil soudu první stolice, by o ní v rozsahu zrušení znovu jednal a rozhodl, přihlížeje ku právoplatnému odsouzení obžalovaného pro přečin podle §u 283 tr. zák. a přestupek podle §u 491 tr. zák. a článku V. zák. čís. 8 z roku 1862 ř. zák., ohledně něhož zůstal rozsudek nedotčen.

D ů v o d y:

Zmateční stížnost napadá rozsudek soudu první stolice pouze potud, pokud obžalovaný byl jím uznán vinným přečiny shluknutí podle §§ 279 a 283. tr. zák., a uplatňuje v těchto směrech číselně důvody zmatečnosti podle §u 281, čís. 5 a 9 správně 9 a) tr. ř. Pokud jde o přečin podle §u 279 tr. zák., vytýká stížnost rozsudku po stránce formální zřejmě jen nedostatek důvodů pro výrok, že slova »Wir gehen durch«, jež obžalovaný pronesl, když byli policejní úředník František Č. a policejní strážníci, vykonávající vrchnostenský rozkaz, průvod dělníků, v jehož čele byl obžalovaný, zadrželi a když Č., upozorniv obžalovaného, že průvod nebude v žádném případě dále puštěn, vyzval lid k rozchodu, byla vybízením více lidí ku společné pomoci a zprotivení se proti oněm vrchnostenským osobám, chráněným ustanovením §u 68 tr. zák. Vada nedostatku důvodů (§ 281 čís. 5 tr. ř.) předpokládá, že pro výrok o rozhodné skutkové okolnosti nejsou uvedeny vůbec žádné důvody nebo že jsou pro něj uvedeny jen takové důvody, mezi nimiž a rozhodnou skutečností, jež má býti jimi odůvodněna, není vůbec logické spojitosti. Rozsudek odůvodňuje, jak stížnost sama v podstatě připouští, onen výrok tím, že obžalovaný použil při svém výroku množného čísla, že pronesl výrok hlasitě a že výrok musil býti několika dělníky slyšen. Tyto důvody ospravedlňují za zjištěného skutkového stavu logicky rozsudkový závěr, že obžalovaný vybízel svými slovy více lidí k jednání shora naznačenému. Skutečnost, že tyto důvody jeví se býti obžalovanému nepostačitelnými, je podle uvedeného bez významu pro posouzení, zda jde o vadu nedostatku důvodů ve smyslu §u 281, čís. 5 tr. ř. Výtku není tudíž odůvodněna. Ostatní námitky stížnosti týkající se rozsudkového výroku, odsuzujícího obžalovaného pro přečin podle §u 279 tr. zák., lze zkoumati toliko s hlediska důvodu zmatečnosti podle §u 281 čís. 9 a) tr. ř. V tomto směru namítá stížnost mimo jiné, že slova »Wir gehen durch« neobsahují vůbec vybízení více lidí ku společné pomoci a zprotivení se. Šlo by tu prý o takové vybízení, kdyby obžalovaný byl pravil: »Soudruzi, pojďte se mnou.« Slova, iichž ve skutečnosti užil, nejsou prý vůbec vybízením. Podle toho namítá stížnost v tomto směru, že slova obžalovaného »Wir gehen durch« nelze vůbec vykládati v ten rozum, že obžalovaný jimi vybízel jiné osoby k nějakému jednání. Výklad výroku obžalovaného, tedy také určení jeho smyslu, jest skutkovým zjištěním, jež jest vyhraženo nalézacímu soudu. Tento pak dospěl, přihlížeje k výsledkům průvodního řízení, zejména ke zjištěnému doslovu výroku, dále

k tomu, že obžalovaný pronesl výrok hlasitě a že výrok musil býti slyšen několika osobami, k nimž byl pronesen, k závěru, že obžalovaný vybízel svými slovy více osob ku společné pomoci a zprotivení se proti oněm vrchnostenským osobám. Tvrdí-li stížnost, že výrok obžalovaného neobsahoval vůbec žádného vybízení, neprovádí tím důvodu zmatečnosti podle §u 281, čís. 9 a) tr. ř. způsobem odpovídajícím zákonu; neboť nevychází ze skutkového zjištění rozsudkového v tomto směru, jak by při správném provedení hmotněprávního důvodu zmatečnosti činiti měla, nýbrž brojí jen nepřipustným způsobem proti hodnotění výsledků průvodního řízení nalézacím soudem a jeho přesvědčení na základě toho nabytému (§§ 258, 288 čís. 3 tr. ř.).

Další námitka stížnosti, že není zjištěno, že výrok obžalovaného byl dělníky (k nimž byl pronesen) pokládán za vybízení, jest právně bezpodstatnou; neboť ke skutkové podstatě přečinu podle §u 279 tr. zák. se nevyžaduje, by výrok pachatelův byl osobami, k nimž byl pronesen, také skutečně považován za vybízení. Ostatně zjišťuje rozsudek v rozhodovacích důvodech, že jednání obžalov., tedy zřejmě také pronesení onoho výroku, působilo na dělníky tak, že napadli skutečně stráž v úmyslu, by vynutili na ní dopuštění dalšího průvodu. Posléze namítá stížnost v této souvislosti, že rozsudek nezjišťuje, že obžalovaný zamýšlel svými slovy vybízet více osob ke společné pomoci nebo zprotivení se proti vrchnostenským osobám, při vykonávání vrchnostenského rozkazu nebo při konání jejich úřadu nebo služby. Této námitce, již jest zřejmě pojímání v tom smyslu, že rozsudek postrádá potřebného zjištění po stránce subjektivní, nelze upříti oprávnění. Po stránce subjektivní vyhledává se ke skutkové podstatě přečinu podle §u 279 tr. zák. vědomí pachatelovo, že v jeho výroku jest obsažena výzva více osob ku společné pomoci nebo ku zprotivení se proti osobě chráněné §em 68 tr. zák. při vykonávání vrchnostenského rozkazu nebo při konání jejího úřadu nebo její služby. O tom, zda obžalovaný měl toto vědomí, přísluší rozhodovati jako o otázce rázu skutkového nalézacímu soudu (rozh. sb. n. s. číslo 449, 1039). Napadený rozsudek nezjišťuje tohoto podstatného znaku skutkové podstaty přečinu podle §u 279 tr. zák.; rozsudkového zjištění, že obžalovaný vybízel více lidí ku společné pomoci a zprotivení se proti oněm vrchnostenským osobám, neplyne, že obžalovaný jednal při tom u vědomí, jehož je tu po stránce subjektivní třeba. Rozsudek je tudíž v tomto směru stížen uplatňovaným zmatkem podle §u 281 čís. 9 a) tr. ř.

Co se týče přečinu podle §u 283 tr. zák., vytýká zmateční stížnost rozsudku, dovolávajíc se číselně důvodu zmatečnosti podle §u 281, čís. 5 tr. ř.: a) že svědecká výpověď Františka Č-a nestačí ku zjištění, že jednání obžalovaného působilo na dělníky tak, že tito skutečně stráž napadli, by na ní vynutili dopuštění dalšího průvodu, poněvadž prý tento svědek nepotvrdil, že jednáním obžalovaného byl někdo pohnut k podobnému postupu proti stráži, b) že není dokázáno, že šlo o komunistickou demonstraci, c) že není dokázáno, že šlo o průvod, nýbrž že naopak ze zodpovídání se obžalovaného, jež prý nebylo vyvráceno svědectvím Františka Č-a, vysvítá, že nešlo o průvod, d) že není dokázáno, že zástup zamýšlel demonstrovati. Podle názoru stížnosti jde v těchto

směrech o vady nedostatku důvodů a spisového rozporu. Ke skutkové podstatě přečinu podle §u 283 tr. zák. se nevyžaduje, by jednání pachatelovo mělo v zápětí nějaký útok jiných osob na úředníka nebo stráž. Poněvadž skutková okolnost pod a) uvedená je podle toho nerozhodnou, nepřichází tu v úvahu důvod zmatečnosti podle §u 281, čís. 5 tr. ř. Otázkou, zda tu šlo o komunistickou demonstraci čili nic, se rozsudek vůbec neobírá. Otázka ta je však pro rozhodnutí, zda se obžalovaný dopustil přečinu podle §u 283 tr. zák., bezvýznamnou. V tomto směru není tu tudíž uplatňovaného formálního důvodu zmatečnosti ani zmatku podle §u 281, čís. 9 a) tr. ř. Výtku pod c) dlužno rovněž zkoumati nejen s hlediska formálního důvodu zmatečnosti, jehož se stížnost dovolává, nýbrž také se stanoviska hmotněprávního důvodu zmatečnosti podle §u 281, čís. 9 a) tr. ř., poněvadž stížnost vyslovuje zřejmě názor, že tu nešlo o veřejný průvod ve smyslu §u 3 zákona ze dne 15. listopadu 1867, čís. 135 ř. zák. Ke skutkové podstatě přečinu podle §u 283 tr. zák. se nevyhledává, by čin byl spáchán při průvodu, zejména při veřejném průvodu ve smyslu §u 3 zákona ze dne 15. listopadu 1867, čís. 135 ř. zák. Otázka tu v úvahu přicházející je s hlediska §u 283 tr. zák. nerozhodnou. Není proto rozsudek v tomto směru stížen ani zmatkem podle §u 281, číslo 5 tr. ř. ani zmatkem podle §u 281 čís. 9 a) tr. ř. Za rozhodnou nelze pokládati ani skutkovou okolnost pod d) uvedenou. V tomto směru stačí poukázat k tomu, co jest níže uvedeno o pojmu »shluknutí.« Ostatně dovolává se rozsudek na odůvodněnou výrok, že bylo mezi dělníky (účastníky průvodu) smluveno, že uspořádají demonstraci, doznání obžalovaného v tomto směru, takže nelze tvrditi, že nejsou pro tento výrok uvedeny žádné důvody. Dovolávajíc se důvodu zmatečnosti podle §u 281, čís. 9 a) tr. ř. namítá stížnost především, že nešlo o »srocení« ve smyslu §u 283 tr. zák. Tu dlužno především poznamenati, že skutková podstata přečinu podle §u 283 tr. zák. nepředpokládá »srocení«, jak je má na mysli § 68 tr. zák., nýbrž »shluknutí.« Má-li však ona námitka býti pojímána v tom smyslu, že nešlo o »shluknutí«, jest ji označiti jako zřejmě bezdůvodnou. »Shluknutím« po rozumu §u 283 tr. zák. jest jakékoli shromáždění většího počtu lidí, z podnětu třeba nezávadného, jež jest způsobilým ohroziti veřejný pokoj a pořádek. K pojmu »shluknutí« nevyžaduje se tudíž, by shromážděný lid rušil veřejný pokoj a pořádek, na př. pořádáním demonstrací, nebo aby měl zřejmě v úmyslu, rušiti veřejný pokoj nebo pořádek pouličními demonstracemi nebo jiným způsobem, stačí, je-li vzhledem k okolnostem odůvodněna obava, že může dojiti k porušení veřejného pokoje nebo řádu. V souzeném případě zjišťuje rozsudek v rozhodovacích důvodech, že dělníci, o něž tu šlo, chtěli osudného dne pořádati tábor lidu na Staroměstském náměstí v L., že tento tábor nebyl úřadem povolen, že proto pořádali veřejnou schůzi v R. a že pak táhli, ač veřejný průvod nebyl úřadem povolen, v počtu 2.000—3.000 osob do L., a to zřejmě směrem ku řečenému náměstí. Za tohoto zjištěného stavu věci nelze nalézacímu soudu důvodně vytýkati mylné právní posouzení věci, shledal-li, že šlo o »shluknutí« po rozumu §u 283 tr. zák.; neboť šlo tu o shromáždění většího počtu lidí, jež bylo způsobilým ohroziti veřejný pokoj a řád.

Ani námitce stížnosti, že obžalovaný uposlechl výzvy k rozchodu, ježto prý se od shluknuvšího se davu skutečně odloučil, byť i tím způsobem, že proraziv kordon policie šel směrem ke Staroměstskému náměstí, nelze přiznati oprávnění. Rozsudek zjišťuje v rozhodovacích důvodech, že zástup dělníků vracejících se z R. byl na Malém náměstí v L. policejním úředníkem Františkem Č-em, dále četníky a policejními strážníky z rozkazu vrchnostenského zadržen, že Č. upozornil zejména obžalovaného, který byl v čele zástupu, že průvod nebude v žádném případě dále puštěn, a vyzval jménem zákona hlasitě účastníky průvodu, zejména také obžalovaného, by se rozešli, a že obžalovaný na to prorazil policejní kordon, který stál za Č-em. Úředník nebo stráž zakročující proti shluknuvšímu se lidu za účelem jeho rozptýlení mohou při výzvě k rozchodu výslovně nebo konkludentním opatřením naříditi, by se účastníci shluknutí odloučili od shluknuvšího se lidu a opustili místo shluknutí určitým směrem nebo určitými směry a by v důsledku toho jiným směrem neodcházeli. K takovému opatření došlo podle oněch skutkových zjištění rozsudkových také v souzeném případě; neboť podle těchto zjištění nemůže býti pochybnosti o tom, že policejní úředník Č. a policejní stráž dali způsobem účastníkům shluknutí, zejména však obžalovanému poznatelným na jevo, že vyzvání k rozchodu jest pojímati v tom smyslu, že se účastníci shluknutí mají odloučiti od shluknuvšího se davu před policejním kordonem jinými směry, než byl směr, kterým zástup dělníků před tím se ubíral, a že jim tudíž není dovoleno, by odešli posléze řečeným směrem, kde stál kordon policejní stráže, jímž mělo býti proniknutí účastníků shluknutí v tomto směru zřejmě zabráněno. Jestliže tedy obžalovaný přes to, že měl, jak rozsudek v rozhodovacích důvodech rovněž zjišťuje, možnost odejít vlevo nebo vpravo před řetězem policejní stráže, prorazil kordon stráže a odešel směrem zmateční stížností tvrzeným, jednal zřejmě proti rozkazu policejního úředníka Č-a a stráže, takže rozsudek není na omylu, vyslovuje právní názor, že obžalovaný neuposlechl úředníka a stráže, když ti při shluknutí kázali lidu, by se rozešel. Bylo tudíž zmateční stížnost směřující proti rozsudkovému výroku, jímž byl obžalovaný uznán vinným přečinem podle Šu 283 tr. zák., jako neodůvodněnou zavrhnouti. Naproti tomu bylo vyhověti zmateční stížnosti, pokud napadá rozsudkový výrok, jímž byl obžalovaný uznán vinným přečinem podle Šu 279 tr. zák. a rozsudek, jenž je v tomto směru stížen zmatkem podle Šu 281, čís. 9 a) tr. ř., v tomto výroku zrušiti a v důsledku toho zrušiti jej také ve výroku o trestu a výrocích s tím souvisejících. Zároveň bylo pro nedostatek skutkového zjištění po subjektivní stránce přečinu podle Šu 279 tr. zák. věc vrátiti soudu prvé stolice, by o ní v rozsahu zrušení znovu jednal a rozhodl (§ 288 čís. 3 tr. ř.).

Čís. 2771.

Jednání, která vyplynula z téhož společného úmyslu a udála se bez místního a časového přerušeni, jest posuzovati jako jediný celek.

Skutková podstata zločinu podle § 93 tr. zák. je založena každým omezováním napadeného v užívání osobní svobody — jmenovitě ve vol-